

Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkeling Lytse Buorren te Idskenhuizen

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkeling Lytse Buorren te Idskenhuizen

Leeuwarden, februari 2023

In opdracht van:

RHO Adviseurs

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. F

Autorisatie:

Dhr. E.P. de B

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied.

© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2023). Quickscan Wet natuurbescherming/ Ontwikkeling Lytse Buorren te Idskenhuizen. Rapport
23022. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel	3
1.3	Onderzoeksopzet	3
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	4
2	RESULTATEN QUICKSCAN	6
2.1	Flora.....	6
2.2	Vogels	6
	Jaarrond beschermde vogelnesten	6
2.3	Zoogdieren	7
	Vleermuizen	7
	Overige zoogdieren.....	8
2.4	Reptielen.....	9
2.5	Amfibieën	10
2.6	Vissen	10
2.7	Ongewervelden	10
2.8	Gebiedsbescherming.....	11
	Stikstofgevoeligheid.....	11
2.9	Houtopstanden	11
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	12
3.1	Overzicht beschermde soorten	12
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	12
	Algemene broedvogels.....	12
	Otter 12	
	Zorgplicht	12
	Houtopstanden	13
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	13
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	14
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

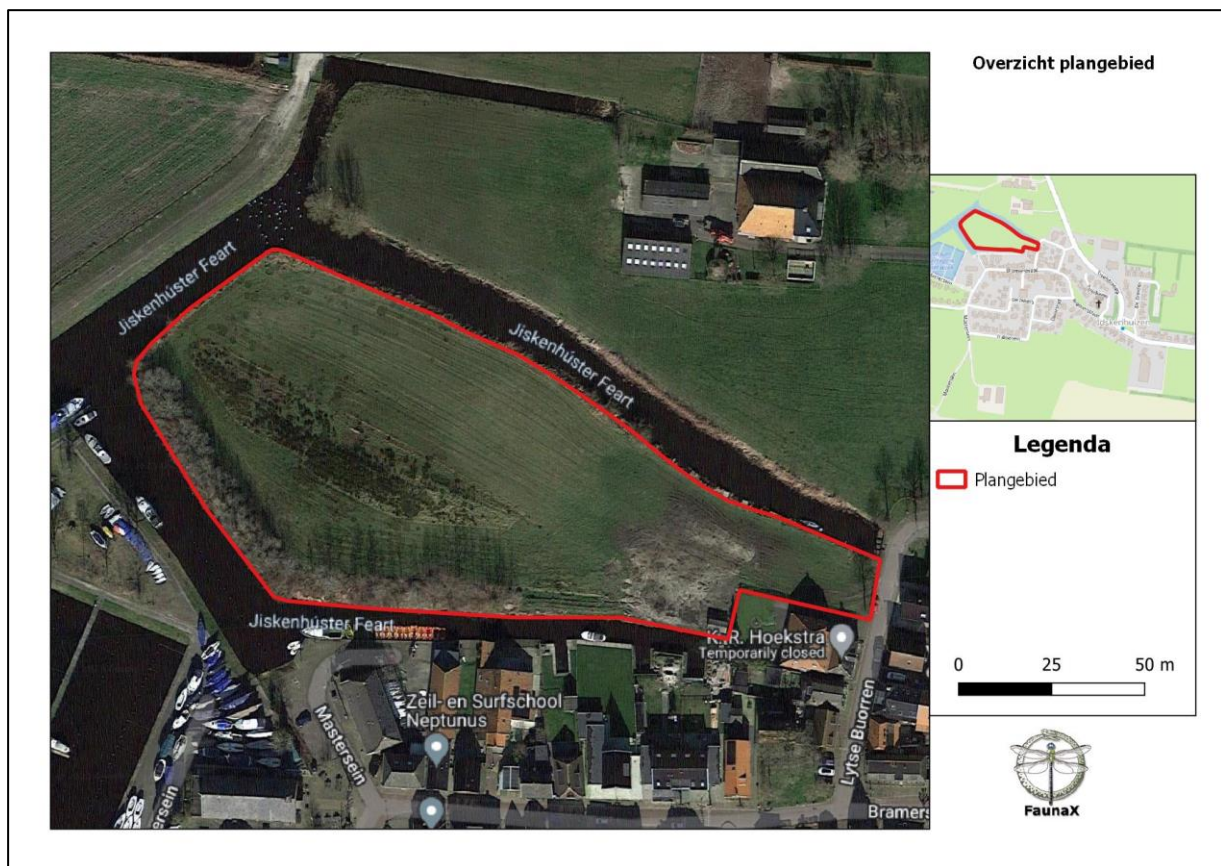
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens nieuwbouwwoningen, een dorpshaven en een steiger te realiseren op een perceel aan de Lytse Buorren te Idskenhuizen. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Idskenhuizen.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van RHO Adviseurs heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op vrijdag 27 januari 2023 en vond plaats onder frisse weersomstandigheden (4°C, windkracht 3, vrijwel geheel bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

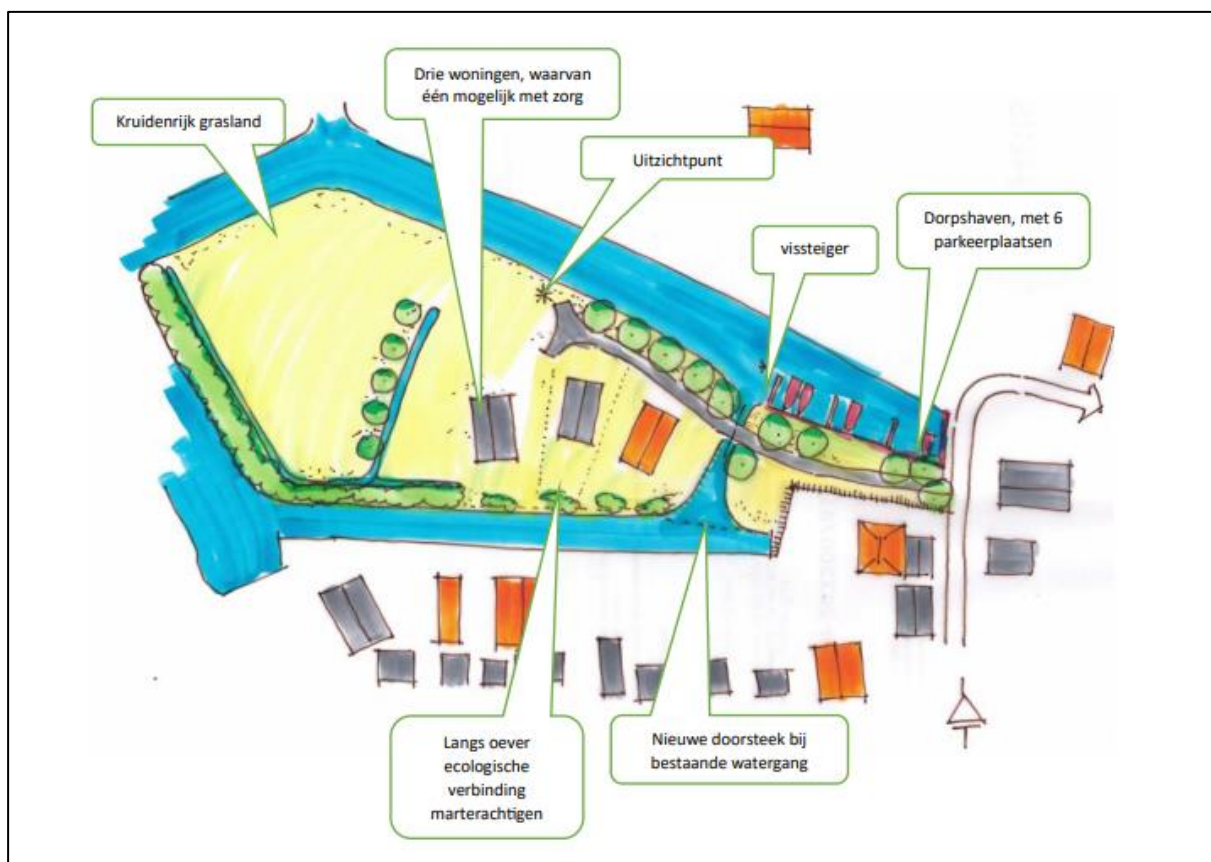
1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bestaat uit een polder met een agrarische invulling aan de Lytse Buorren te Idskenhúizen, begrensd door de Jiskenhúster Feart. In het plangebied staan diverse bomen, waaronder solitaire wilgen langs de noordelijke oever en een bomenrij op bijna de gehele zuidelijke oever. Oostelijk in het plangebied staat een enkele schuur/stalling. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Idskenhúizen, evenals agrarisch gebied, doorspekt met sloten, bomenrijen, bosschages en bossen.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van een drietal nieuwbouwwoningen, een dorpshaven en een steiger op en rond de polder. Binnen dit planvoornemen worden diverse bomen gekapt. Het plangebied wordt hiernaast van de Lytse Buorren gescheiden doormiddel van een verbinding tussen twee delen van de Jiskenhúster Feart. Het plangebied wordt vervolgens aan de Lytse Buorren ontsloten doormiddel van een straat over de te realiseren waterverbinding. In figuur 1.1 wordt een overzicht gegeven van het toekomstbeeld voor het plangebied.

Toevoeging

De opdrachtgever heeft in een email op 5 mei 2023 te kennen gegeven dat binnen het planvoornemen de oevers van de polder niet worden aangetast en dat een groene corridor wordt gerealiseerd langs de zuidzijde van het plangebied die de bomenrij met de omgeving van het plangebied verbindt. Deze bomenrij wordt binnen het planvoornemen tevens niet meer aangetast.

Figuur 1.1. Een overzicht van het toekomstbeeld voor het plangebied (bron: Rho Adviseurs).

Figuur 1.2. Een impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

De vegetatiestructuur in het plangebied bestaat voornamelijk uit grassen met hierdoorheen soorten als ridderzuring, braam, paardenbloem en hondsdrif. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan. De omstandigheden zijn te voedselrijk.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksterneesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten. Hierbij werden geen boomnesten aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Gebouwbroeders

Naast boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil. Het enige kunstmatige bouwwerk dat zich binnen de invloedssfeer van het planvoornemen bevindt is een kleine schuur/stalling oostelijk binnen het planvoornemen. Dit object beschikt over een dak met gegolfde dakplaten. Ruimtes onder dergelijke dakplaten worden geregeld gebruikt als nestgelegenheid door soorten als huismus. Echter, gezien het in dit geval slechts een enkele daklaag betreft, biedt de schuur/stalling geen nestplaatsen voor deze soort. Daarnaast is het object niet geschikt bevonden als broedlocatie voor gierzwaluw, en werden geen sporen van gebruik door kerkuilen (braakballen, krijtstrepen etc) aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde (boom)nesten binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Voor deze soorten biedt het plangebied wel mogelijkheden. In de oevers van de polder kunnen watergebonden vogelsoorten, zoals wilde eend en meerkoet tot broeden komen. Daarnaast kunnen soorten als houtduif tot broeden komen in de bomen in het plangebied.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van voor vleermuizen geschikte boomholtes. Binnen het plangebied staan veelal bomen met een dunne stam, waarin geen boomholtes zijn aangetroffen die geschikt zijn bevonden als verblijfplaatsen voor vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholtes binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Ook de schuur/stalling is niet geschikt bevonden als verblijfplaats voor vleermuizen. Hoewel het dak hiervan uit gegolfde dakplaten bestaat, gaat het in dit geval over een enkele daklaag waar vleermuizen niet onder kunnen verblijven. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in kunstmatige bouwwerken binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen.

De Jiskenhúster Feart die langs meerdere zijden van de polder loopt wordt waarschijnlijk gebruikt als vliegroute door vleermuizen tussen Idskenhuzen (en Sint Nicolaasga ten oosten hiervan) en de meren in het westen. De voorgenomen werkzaamheden kunnen gepaard gaan met negatieve effecten hierop, bijvoorbeeld wanneer er tussen zonsondergang en zonsopkomst kunstlicht wordt uitgestraald boven het wateroppervlak van de Jiskenhúster Feart. De vaart vormt echter alleen een directe verbinding naar woningen vlak rond het plangebied. Voor vleermuizenpopulaties die in deze woningen kunnen verblijven zijn naar ons inzicht voldoende alternatieve vliegroutes aanwezig, zoals bomenrijen, huizenrijen en de jachthaven die zich ten zuidwesten van het plangebied bevindt. Er is derhalve geen sprake van een essentiële vliegroute binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

De polder en de Jiskenhúster Feart hieromheen zijn waarschijnlijk onderdeel van een groter foerageergebied van vleermuizen uit de omgeving hiervan. Ook in dit geval biedt de omgeving geschikte alternatieven, waaronder de jachthaven ten zuidwesten van het plangebied, een vergelijkbaar perceel langs de oostelijke oever van het Jiskenhúster Mar en andere delen van dit meer. Binnen en vlak buiten het plangebied is hierdoor geen sprake van essentieel foerageergebied van vleermuizen. Negatieve effecten op essentieel foerageergebied van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren. De aanwezigheid van de meeste beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Zo werden binnen het plangebied geen dassenburchten, nesten van eekhoorns of voor boommarters geschikte boomholten aangetroffen. Uitzondering hierop wordt gevormd door otter en waterspitsmuis.

Otter

Rond het Jiskenhúster Mar ten westen van het plangebied zijn in de laatste 10 jaar diverse otters waargenomen (bron: NDFF). Leefgebied van otters bestaat uit open, waterrijke gebieden met voldoende dekking, bestaande uit rietkragen, struwelen en bosschages. Op de zuidelijke oever van de polder loopt een dichte bomenrij, welke zeer ontoegankelijk is voor mensen. Gezien de waarnemingen van otters uit de omgeving van het plangebied, een voor otters geschikte dekking en de ligging van het plangebied op een rustige plek en in een waterrijke omgeving kan de aanwezigheid van een verblijfplaats van otter in het plangebied naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Waterspitsmuis

Net als otter bestaat leefgebied van waterspitsmuis uit open, waterrijke omgevingen met voldoende dekking, veelal bestaande uit ontwikkelde oever- en watervegetatiestructuren, zoals rietkragen. Op veel plekken rond het plangebied was geen sprake van dergelijke omstandigheden. De oevers zijn op deze plekken kaal of beschoeid. Echter, op verschillende plekken was sprake van een meer ruige vegetatiestructuur op de oevers, welke naar ons inzicht geschikt is als leefgebied voor waterspitsmuis (figuur 2.1). Het plangebied bevindt zich hiernaast binnen het verspreidingsgebied van waterspitsmuis, welke regelmatig wordt aangetroffen in het merengebied (bron: NDFF). De opdrachtgever heeft in een email op 5 mei 2023 te kennen gegeven dat de oevers van het plangebied binnen het planvoornemen niet worden aangetast. Negatieve effecten op leefgebied van waterspitsmuis als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.1. Op enkele plekken op de oevers van het plangebied werd voor waterspitsmuizen geschikt habitat aangetroffen.

Kleine marterachtigen (wezel, bunzing & hermelijn)

Binnen het plangebied kunnen tevens andere soorten voorkomen die in de Provincie Fryslân zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I). Een voorbeeld hiervan zijn kleine marterachtigen (hermelijn, bunzing en wezel). In de bomenrij werd een holte in de grond aangetroffen, waar verschillende prooiresten omheen lagen (figuur 2.2). Gezien de waterrijke omgeving van het plangebied, is het niet onwaarschijnlijk dat dit een verblijfplaats van een soort als hermelijn betreft. Ook voor bunzing en wezel is dit echter een geschikte locatie voor een verblijfplaats. Het verdient de opmerking dat de kleine marterachtigen binnenkort (vanaf de ingang van de omgevingsverordening) hun vrijstelling verliezen en hierna beschermd zijn in de provincie Fryslân. Binnen het planvoornemen wordt de bomenrij echter niet aangetast en wordt tevens een groene corridor gerealiseerd die de bomenrij voor marterachtigen met de omgeving van het plangebied verbindt. Negatieve effecten op een verblijfplaats van een kleine marterachtige als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. In het te kappen deel van de bomenrij werd een mogelijke verblijfplaats van een kleine marterachtige, zoals hermelijn aangetroffen.

- De aanwezigheid van rustplaatsen van otters langs de oevers van het plangebied kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op leefgebied van waterspitsmuis langs de oevers van het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op kleine marterachtigen (wezel, bunzing & hermelijn, na inwerkingtreding omgevingsverordening) kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen andere licht beschermde soorten voor, zoals hermelijn. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. De aanwezigheid van vrijwel alle in Nederland voorkomende beschermde reptielen binnen de invloedsfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan echter op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Uitzondering hierop wordt gevormd door ringslang. Langs de noordelijke oever van het Tsjûkemar en in natuurgebieden ten oosten hiervan zijn diverse populaties ringslangen bekend. Westelijk van Sint Nicolaasga zijn uit de afgelopen 10 jaar echter geen waarnemingen van ringslangen

bekend (bron: NDFF). Het is onwaarschijnlijk dat deze soort zich onopgemerkt in westelijke richting heeft kunnen uitbreiden.

Hoewel het plangebied (hoogstens marginaal) geschikt is als leefgebied voor ringslang, is de kans dat deze soort binnen het plangebied voorkomt naar ons inzicht dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

- De aanwezigheid van reptielen, waaronder de soort ringslang binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. De aanwezigheid van alle beschermde amfibieënsoorten kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens (bron: NDFF). Het plangebied bevindt zich alleen binnen het verspreidingsgebied van de soorten heikikker, poelkikker en rugstreeppad (bron: NDFF). Poelkikker en in meer beperkte mate ook heikikker zijn kritisch naar voortplantingswater. De vaart betreft diep, langzaam opwarmend water dat hierdoor niet geschikt is bevonden als voortplantingswater voor deze soorten. Ook voor rugstreeppad is de vaart hierdoor niet geschikt bevonden. De sloot langs de bomenrij is geheel beschaduwd en beschikt niet over een dekkende vegetatiestructuur, waardoor ook deze ongeschikt is bevonden als voortplantingswater voor beschermde amfibieën. De aanwezigheid van voortplantingswater van beschermde amfibieën binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten. Ook de aanwezigheid van land(overwinterings)habitat van beschermde amfibieën binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten door de afwezigheid van geschikt voortplantingswater op korte afstand hiervan.

Binnen het plangebied kunnen andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van (leefgebied van) beschermde amfibieënsoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort die redelijkerwijs binnen het plangebied voor kan komen is grote modderkruiper. De vaart en de sloot langs de bomenrij zijn voor deze soort echter ongeschikt bevonden als leefgebied door de afwezigheid van een geschikte sliblaag. Hoogstens wordt de vaart door grote modderkruiper gebruikt als zwemroute tussen paaigebieden. Negatieve effecten op leefgebied van grote modderkruiper als gevolg van het planvoornemen kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op (leefgebied van) beschermde zoetwatervissen, zoals grote modderkruiper binnen het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen

worden aangetroffen. Van dergelijke habitateigenschappen is binnen het plangebied geen sprake.

Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders en worden er geen geschikte waterlichamen aangetast waarin beschermde libellen zich voort kunnen planten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied bevindt zich op ruim 120 meter afstand van het dichtstbijzijnde weidevogelkansgebied, is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied en is daarnaast geen onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) en Natura2000 (bron: Kaartenkijkdoos provincie Fryslân). Negatieve effecten hierop als gevolg van het planvoornemen (anders dan als gevolg van de uitstoot van stikstof) kunnen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op beschermde gebieden (anders dan effecten als gevolg van stikstofuitstoot) kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofgevoeligheid

Binnen een straal van 15 km ligt het plangebied hemelsbreed op circa 5,6 km, 5,7 km, 6,8 km, 8,8 km, 11,8 km en 14,4 km afstand van de Natura2000-gebieden Oudegaasterbrekken, Fluessen en Omgeving, Witte en Zwarte Brekken, Sneekermeergebied, IJsselmeer Rottige Meenthe & Brandemeer en Deelen (bron: AERIUS calculator). Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitatype ten opzichte van het plangebied bevindt zich op ca. 11,8 km afstand, in het Natura2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer (bron: AERIUS-calculator). Binnen het planvoornemen wordt een drietal woningen gebouwd, een dorpshaven gerealiseerd en een steiger geplaatst. Daarnaast worden kap- en grondwerkzaamheden uitgevoerd. Gezien de afstand van het plangebied ten opzichte van het meest dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitatype achten we de kans klein dat de werkzaamheden gepaard zullen gaan met negatieve effecten hierop als het gevolg van (extra)stikstofuitstoot. De provincie Fryslân is bevoegd gezag in deze.

- Negatieve effecten op stikstofgevoelige habitats in Natura2000-gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen naar ons inzien op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen wordt een deel van de bomenrij gekapt. Het is niet bekend of het plangebied zich binnen of vlak buiten de bebouwde kom van Idskenhuizen bevindt. Indien dit zich buiten de bebouwde kom bevindt, is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht, doordat er zich meer dan 20 bomen in de bomenrij bevinden. De provincie Fryslân is bevoegd gezag in dezen.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Zoogdieren	Otter	Mogelijk		X			Werken buiten kwetsbare periode.
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja				X	Zorgplicht.
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Mogelijk					Informeren bij de provincie Fryslân

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen enkele vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Otter

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van otter binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Omdat de otter niet zo zeer gebruik maakt van vaste rust en verblijfplaatsen, maar zeer mobiel is en vaak verhuist (zelfs met jongen), achten we het niet realistisch om nader onderzoek aan te bevelen. In plaats hiervan adviseren we de meest kwetsbare periode van de soort te vermijden. Dit betreft de periode waarin de kans het grootst is dat de otter jongen heeft. Hier wordt naar ons inzien aan voldoen indien buiten het broedseizoen wordt gewerkt.

Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. Binnen het te kappen deel van de bomenrij is mogelijk een verblijfplaats van een kleine marterachtige aangetroffen. Voor de ingang van de omgevingsverordening zijn deze soorten vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen.

Met deze soorten kan rekening worden gehouden door de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode (de broedperiode) uit te voeren en de bomenrij in één richting te kappen, zodat dieren de kans krijgen te vluchten. De algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

Houtopstanden

Binnen het planvoornemen worden bomen gekapt die onderdeel zijn van een bomenrij van meer dan 20 bomen. Het is niet bekend of het plangebied zich binnen of vlak buiten de bebouwde kom van Idskenhuisen bevindt.

We adviseren om hierover contact op te nemen met de provincie Fryslân. Indien het plangebied zich buiten de bebouwde kom bevindt, is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Otter:** Werken buiten kwetsbare periode.
- **Zorgplicht:** Naleven van de zorgplicht.
- **Houtopstanden:** Informeren bij provincie Fryslân.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Bronnen internet

AERIUS calculator

<https://calculator.aerius.nl/wnb/>

NDDF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan. De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.